

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України
про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації
положень законодавства Європейського Союзу про доброчесність, прозорість
та запобігання спотворенню конкуренції на оптових ринках

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Енергетичні ринки все більше взаємопов'язані на європейському просторі. Зловживання ринком в одній державі часто впливають на ціни на енергетичні продукти в інших державах, причому не лише на оптові ціни на електричну енергію та природний газ, але і на роздрібні ціни для споживачів. Саме тому Регламент (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку (далі - Регламент) приділяє особливу увагу транскордонному моніторингу енергетичних ринків (ринків електричної енергії та природного газу), виявленню та подоланню зловживань на оптових енергетичних ринках, співпраці регулюючих органів різних держав між собою та з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Регламент вимагає від держав, які є членами Європейського Союзу або сторонами Енергетичного Співтовариства, встановити на національному рівні такі вимоги та правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптового енергетичного ринку (ринків електричної енергії та природного газу), та дозволять попереджувати зловживання учасників на оптовому енергетичному ринку, зокрема, що стосується маніпулювання ринками, торгівлі інсайдерською інформацією, використання переваг, пов'язаних з монопольним становищем тощо.

Вимоги та правила, що встановлюються країнами, повинні бути гармонізованими, а підходи до виявлення та подолання зловживань на оптових енергетичних ринках, повинні бути узгодженими. Тільки таким чином можна досягнути мети – створення повноцінного функціонуючого, взаємопов'язаного та інтегрованого з європейськими внутрішнього енергетичного ринку.

Україна, як сторона Енергетичного Співтовариства, відповідно до положень частини другої статті 1 Закону України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» та рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № 2018/01/МС-EnC від 29 листопада 2019 року взяла на себе зобов'язання імплементувати Регламент в його адаптованій редакції. Розроблений проект Закону спрямований на вирішення цієї задачі.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

((далі – проєкт Закону) розроблено з метою транспозиції в українське законодавство адаптованої версії Регламенту.

2. Мета і шляхи досягнення

Метою прийняття проєкту Закону є імплементація в українське законодавство адаптованої версії Регламенту № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року. Для чого пропонується конкретизувати аспекти антимонопольної та регуляторної політики, захисту прав споживачів, встановити на законодавчому рівні правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптових енергетичних ринків: ринків електричної енергії та природного газу.

Проєкт Закону спрямований на попередження зловживання з боку учасників на оптових енергетичних ринках та встановлення відповідальності для учасників за маніпулювання на енергетичних ринках, а також за торгівлю на основі інсайдерської інформації.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту акту

Проєктом Закону передбачається внесення змін до таких законів України:
«Про Антимонопольний комітет України»

«Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

«Про ринок електричної енергії»;

«Про ринок природного газу»;

«Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».

Відповідно до запропонованих змін:

вводяться нові терміни «оптовий енергетичний ринок», «оптовий енергетичний продукт», «маніпулювання на оптовому енергетичному ринку», «інсайдерська інформація» та їх визначення;

запроваджується реєстрація учасників оптового енергетичного ринку (ринку електричної енергії та природного газу) відповідно до затвердженого НКРЕКП порядку;

установлюється заборона здійснення маніпулювань на оптових енергетичних ринках або спроба маніпулювань;

установлюється обмеження поведінки з інсайдерською інформацією (торгівля інсайдерською інформацією);

установлюється відповідальність учасників оптового енергетичного ринку та їх службових осіб за маніпулювання ринками, неправомірне використання інсайдерської інформації – санкції у вигляді штрафів;

уточнюється низка повноважень НКРЕКП, зокрема, щодо співпраці з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та регулюючими органами інших держав з питань виконання вимог Регламенту, здійснення моніторингу господарсько-торгівельної діяльності на оптовому енергетичному ринку з

метою виявлення та запобігання зловживанням на ринках, встановлення вимог до розкриття інсайдерської інформації;

деталізуються процедурні питання проведення розслідувань зловживань на оптовому енергетичному ринку, права та обов'язки НКРЕКП в ході проведення розслідувань;

установлюється порядок отримання НКРЕКП документів та інформації, необхідних для виконання завдань, покладених Регламентом, від учасників ринку та осіб, які професійно організують торгівельні операції з оптовими енергетичними продуктами, режим захисту отриманих документів та інформації.

Слід зазначити, що запропонований проект закону врегульовує те ж коло відносин, що і проект закону № 4503, внесений 16.12.2020 народним депутатом України Буймістер Л.А., тому є альтернативним зазначеному законопроекту.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Нормативно-правовими актами у даній сфері правового регулювання є: Закони України «Про Антимонопольний комітет України», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень проекту Закону у разі його прийняття не призведе до додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту Закону

Реалізація проекту Закону сприятиме підвищенню прозорості оптового енергетичного ринку (ринків електричної енергії та природного газу), сприятиме відкритій та чесній конкуренції на цих ринках на користь кінцевих споживачів електричної енергії та природного газу.

Народний депутат України

А. Герус

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Герус Андрій Михайлович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000C5032F00F9398300
Дійсний до: 13.04.2022 0:00:00

3

Апарат Верховної Ради України
№ 17д9/1-2020/255734 від 31.12.2020

309660